

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	FILOZOFIJA NARAVE
Course title:	PHILOSOPHY OF NATURE

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Filozofija, I. stopnja/ Philosophy, 1st level	enopredmetna filozofija / philosophy - single-subject study	3.	1. (zimski / fall)

Vrsta predmeta / Course type

obvezni strokovni, izbirni za druge
programme / compulsory professional,
elective for other programmes

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Sem. vaje Tutorial	Lab. vaje Laboratory work	Teren. vaje Field work	Samost. delo Individ. work	ECTS
30	-	30	-	-	-	5 (3P+2V)

Nosilec predmeta / Lecturer:

Red. prof. dr. Marko Uršič / Prof. Marko Uršič, Ph.D

Jeziki /

Languages:

Predavanja / slovenski / Slovene

Lectures:

Vaje / Tutorial: slovenski / Slovene

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

vpis v ustrezn letnik študijskega programa

Prerequisites:

matriculation into the adequate year of the study programme

Vsebina:

- Narava pri predsokratikih: *phýsis*, kozmos in etos.
- Narava, nujnost, usoda in svoboda v antični filozofiji.
- Platonova filozofija narave v *Timaju*.
- Aristotelova *Fizika* in razprava *O nebu*.
- Kozmologija in etika v stoiškem pojmovanju narave.
- Filozofija narave v srednjem veku (posebej: Eriugena in Kuzanski).
- Od geocentrizma k heliocentrizmu (od Ptolemaja do Kopernika).

Content (Syllabus outline):

- The concept of nature in Pre-Socratic philosophy: *phýsis*, *cosmos* and *ethos*;
- nature, necessity, determinism and freedom in Greek and Roman philosophies;
- Plato's philosophy of nature in *Timaeus*;
- Aristotle's *Physics* and the treatise *On the Sky*;
- cosmology and ethics in the Stoic conception of nature:
- philosophy of nature in the Middle Ages (especially Eriugena and Cusanus);
- from geocentrism to heliocentrism (from Ptolemy to Copernicus);

- Mislec neskončnosti Giordano Bruno.
- Spinozov panteizem: *Deus sive natura*.
- Matematika, izkustvo in metafizika v novoveški filozofiji narave.
- Narava v nemški klasični filozofiji (predvsem: Kant in Schelling).
- Narava v filozofiji 20. st. (predvsem analitični in fenomenologiji).
- Pomen sodobne znanosti za filozofijo narave (relativnostne teorije, kvantne fizike, raziskav na področju biologije, genetike idr.).
- Filozofija narave in sodobni etos.

- Giordano Bruno, philosopher of infinity
- Spinoza's pantheism: *Deus sive natura*;
- mathematics, experience and metaphysics in the post-Cartesian philosophy of nature;
- nature in the German classical philosophy (especially in Kant and Schelling);
- concepts of nature in the modern philosophy (especially in analytic and phenomenological schools)
- importance of modern scientific developments for the contemporary philosophy of nature (theory of relativity, quantum physics, biological sciences etc.);
- contemporary philosophy of nature and ethical issues.

Temeljni literatura in viri / Readings:

1. Uršič, Marko: *Iskanje poti, Uvod v filozofijo narave*, 2011 (2. izdaja knjige *Štirje časi - Pomlad*, Filozofski pogovori in samogovori, Cankarjeva založba, Lj., 2002), izbor, zlasti III. del: »O naravi«, str. 361-525.
2. Platon: *Timaj*, v *Platonovih Zbranih delih*, Mohorjeva družba, Celje, 2004 (predvsem 27c-56c, ostalo po želji).
3. Aristotel: *Fizika*, Slovenska matica, Lj., 2004 (predvsem IV. knjiga); *O nebu*, Založba ZRC, Lj., 2004 (fakultativno).
4. Bruno, Giordano: *Kozmološki dialogi*, Slovenska matica, Lj., 2004 (izbor: str. 78-82, 94-97, 223-239 in 269-287).
5. Koyré, Alexandre: *Od sklenjenega sveta do neskončnega univerzuma*, Studia humanitatis, Lj., 1988 (izbor: pogl. III, IV, VII, X, ostalo pregledno).
6. Uršič, M.: "Deus sive natura", v zborniku *Panteizem*, Poligrafi 9-10 (1998), str. 3-85.
7. Uršič, M.: *Daljna bližina neba (Štirje časi – Jesen)*, Cankarjeva založba, Ljubljana, 2010 (izbor).

Cilji in kompetence:

Namen predmeta je predstaviti študentom filozofsko pojmovanje narave in razvijati filozofsko razmišljanje o naravi, tako iz zgodovinskega kot systemskega zornega kota. Na začetku grške filozofije nastopi narava kot *phýsis* in se v zahodni misli razvija preko latinskega pojma *natura* do različnih pojmovanj narave v filozofiji novega veka, vse do postmoderne holizma narave in duha. Smoter predmeta je tudi vzgojen: vzpodbujanje senzibilitete pri ekoloških in etičnih vprašanjih ter vrednotenje človekovega mesta v naravi in kozmosu.

Objectives and competences:

The main aim of this course is to present several philosophical conceptions of nature and to lead students in their reflections on nature, from the historical and systematic points of view. In the beginning of Greek philosophy, nature is thought as *phýsis*, in Latin thought it is considered as *natura*, and these development goes in the modern times from dualism to several variants of holism in the relation between nature and mind. The important purpose of this course is also educational: rising the sensibility concerning ecological and ethical issues, and considering man's place and role in nature and cosmos.

Predvideni študijski rezultati:

Intended learning outcomes:

Znanje in razumevanje:

Študentje spoznajo filozofska pojmovanja narave v zgodovinskem in sistemskem pogledu, razumejo vlogo in pomen narave v filozofskem mišljenju ter dobijo pregled nad različnimi teorijami na tem področju.

Študentje razvijajo refleksijo o odnosih med naravo in duhom, fiziko in metafiziko, premišlujejo o epistemoloških predpostavkah in implikacijah znanstvenih teorij na filozofsko razumevanje narave itd. Pomemben je tudi etični vidik: narava kot vrednota.

Knowledge and understanding:

Students learn philosophical conceptions of nature in several historical and systematic aspects, they get to understand the role and importance of nature in philosophical thinking, and they acquire an overview in various theories in this field of research.

Students develop reflections concerning the relations between nature and mind, physics and metaphysics; they analyze epistemological presuppositions and implications of scientific theories and their impact on the philosophical concepts of nature. The ethical point is also very relevant: nature as a value.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja s projekcijami na zaslon (folije in ppt-prezentacije: gradivo je študentom dostopno tudi na spletni strani predmeta), diskusije o problematsko zahtevnejših segmentih tematike, seminarsko poglobljanje snovi (zlasti odnosov med filozofijo narave in sodobno znanostjo: fiziko, kozmologijo, biologijo idr.) ter samostojno branje literature.

Learning and teaching methods:

Lectures with presentations on the screen (the presented material is available to students also in the web page of this course), discussions about more difficult segments of the lectured topics; seminar work (especially concerning the relations between philosophy and modern science: physics, cosmology, biology etc.), and individual reading of literature.

Načini ocenjevanja:

Sodelovanje na predavanjih, seminarsko delo in prezentacija pri vajah, ustni izpit.

Delež (v %) /

Weight (in %)

Assessment:

Predavanja / lectures 10%, seminarsko delo / seminar work 30%, ustni izpit / oral examination 60%.

Active participation in lectures (with questions etc.), seminar work and presentations within seminary exercises, final oral exam.

Reference nosilca / Lecturer's references:

1. URŠIČ, Marko. *Štirje časi : filozofski pogovori in samogovori, Jesen : tretji čas, Daljna bližina neba : človek in kozmos*. 1. izd. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2010. 700 str., XVI str. pril., ilustr. ISBN 978-961-231-767-6. [COBISS.SI-ID [249923072](#)]
2. URŠIČ, Marko. Neskončno vesolje Giordana Bruna. V: URŠIČ, Marko (ur.), BRUNO, Giordano. *Kozmološki dialogi*, (Filozofska knjižnica, 49). V Ljubljani: Slovenska matica, 2004, str. V-CIII. [COBISS.SI-ID [31463010](#)]
3. URŠIČ, Marko. Einstein on religion and science. *Synth. philos.*. International ed., 2006, vol. 21, fasc. 2, str. [267]-283. [COBISS.SI-ID [34494050](#)]